

ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Κείμενο

[Ο χαρακτήρας του γνήσιου διαλόγου]

Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι ο διάλογος είναι η πιο **πολιτισμένη**, αλλά και η πιο απαιτητική μορφή επικοινωνίας, καθώς προϋποθέτει και αναπτύσσει τις αρετές που βρίσκονται στα θεμέλια της πολιτισμένης ζωής. Ο σκοπός του διαλόγου δεν είναι η πειθώ ή η άσκηση επιρροής, αλλά η ανάδειξη των ανησυχιών, των προβληματισμών, των συναισθημάτων και των αξιών των συνομιλητών. Σαν τη γνήσια επιστημονική έρευνα ο διάλογος δεν έχει προκαθορισμένους ή οριοθετημένους στόχους. Ο χαρακτήρας του καθορίζεται από τους κανόνες που ενυπάρχουν μέσα στα γλωσσικά παιχνίδια και από τις ηθικές και διανοητικές αρετές, που συγκροτούν τον χαρακτήρα αυτών που συνδιαλέγονται.

Γι' αυτό τον λόγο ο διάλογος δε χρειάζεται διευθυντές, προπονητές, αρχηγούς ή επιθεωρητές, οι οποίοι συνήθως προσπαθούν να επιβάλουν τις δικές τους απόψεις, αξίες και τρόπους ζωής. Αντίθετα, ο **διάλογος** και ο πολιτισμός που στηρίζεται πάνω σε αυτόν, είναι πάντοτε ελεύθεροι και ανοιχτοί και δεν μπορούν να επιζήσουν κάτω από αυταρχικές ιδεολογίες και μονόλογους. Οι συμμετέχοντες σ' αυτόν δεν οχυρώνονται πίσω από τα αγαπημένα τους συνθήματα, δόγματα ή προκαταλήψεις, δε δίνουν προστάγματα και αποφεύγουν να συμπεριφέρονται σαν προφήτες, νομοθέτες ή επαναστάτες. Εκφράζουν τις αμφιβολίες και τις γνώμες τους, τις ελπίδες και τους φόβους τους, τις επιθυμίες και τα σχέδιά τους και ακούνε τους συνομιλητές τους με σεβασμό, κατανόηση και υπομονή. Αυτό δε σημαίνει ότι δε διαφωνούν με τους συνομιλητές τους, αλλά οι **διαφωνίες** τους αποτελούν ευκαιρίες για περισσότερη αυτοεξέταση, κατανόηση και περίσκεψη και όχι αφορμές για αυτοπροβολή ή προσβολή των άλλων.

Στον γνήσιο διάλογο υπερβαίνουμε τις προσωπικές μας φιλοδοξίες και την επιθυμία για αυτοπροβολή και στρέφουμε την προσοχή μας στις σκέψεις του συνομιλητή μας και στις απαιτήσεις του προβλήματος που συζητούμε. Χωρίς μια τέτοια υπέρβαση - που έχει τις ρίζες της στον χαρακτήρα και στο όραμά μας για μια πολιτισμένη ζωή - δεν μπορεί να υπάρξει εποικοδομητικός και δημιουργικός διάλογος. Ο γνήσιος διάλογος έχει το δικό του ρυθμό και τη δική του αρμονία χωρίς κακόφωνους και σκληρούς ήχους.

Όταν, λοιπόν, υπολογίσουμε την τεράστια σημασία των αρετών του διαλόγου, τότε μπορούμε να κατανοήσουμε τον σημαντικό ρόλο του σχολείου στην καλλιέργεια

του διαλόγου και στον περιορισμό της λογικής της **βίας**, η οποία χαρακτηρίζει την εποχή μας. Πολλά παιδιά μεγαλώνουν με την πεποίθηση ότι η βία είναι το αποτελεσματικότερο μέσο για την επίλυση των προβλημάτων τους, που προκύπτουν στην καθημερινότητα και στις σχέσεις τους με τους άλλους. Για τη διαμόρφωση αυτής της αντίληψης δεν ευθύνονται τα ίδια, αλλά τα ερεθίσματα, που δέχονται καθημερινά από την ευρύτερη κοινωνία, από τις σχέσεις μέσα στην οικογένεια, από τη συμπεριφορά των μεγαλύτερων, από τη στάση των πρωταγωνιστών κινηματογραφικών ταινιών.

Με δεδομένη, επομένως, την παραπάνω κοινωνική πραγματικότητα, το σχολείο, σε πείσμα των κοινωνικών συνθηκών και καταστάσεων, πρέπει να λειτουργεί ως χώρος διαμόρφωσης ήθους. Χρειάζεται να προβάλλει σωστές **κατευθυντήριες αρχές** για τη ζωή του νέου και να τού μαθαίνει ότι ο διάλογος και όχι η βία είναι το πιο πολιτισμένο, δημοκρατικό, αλλά και αποτελεσματικό μέσο επίλυσης των όποιων διαφορών.

A. Καπεζίδης, στο ηλεκτρονικό περιοδικό 24γράμματα, 29.9.2014 (διασκευή)

ΘΕΜΑΤΑ

A1. (Μονάδες 15)

A1. Ποια είναι, σύμφωνα με το κείμενο, η σημασία του διαλόγου; (60-80 λέξεις)

(μονάδες 15)

A2. (Μονάδες 10)

A2. Να εντοπίσετε τα δομικά μέρη της δεύτερης παραγράφου (Γι' αυτό τον λόγο... των άλλων) του κειμένου.

(μονάδες 10)

B1. (Μονάδες 10)

B1. Να γράψετε από μία πρόταση για καθεμιά από τις λέξεις/φράσεις του κειμένου με **έντονη γραφή: πολιτισμένη, διάλογος, διαφωνίες, βίας, κατευθυντήριες αρχές**. (Μπορείτε να διαφοροποιήσετε τους γραμματικούς τύπους ως προς την πτώση, τον αριθμό, το γένος κλπ.)

(μονάδες 10)

B2. (Μονάδες 15)

B2. Να εντοπίσετε στο κείμενο τρεις λέξεις/φράσεις, οι οποίες χρησιμοποιούνται με μεταφορική/συνυποδηλωτική σημασία.

(μονάδες 15)